

Maradjon-e a fólia?

Parázs vita a Nemzeti Dohányboltok elsötétítéséről

A teljes trafikostársadalmat megrendítette, hogy április 22-én egy kaposvári dohánybolt fiatal eladónője munka közben életét vesztette, rablógyilkosság áldozata lett. A tragikus esemény kapcsán újra felmerült a Nemzeti Dohányboltok elsötétítésének tematikája.

Arendőrség közlése szerint április 22-én, szerdán Kaposvár belvárosában holtan találtak rá az egyik dohányboltban az ott dolgozó 20 éves alkalmazottra. A bűncselekményről szerda este, pár perccel 19 óra után érkezett bejelentés, azt követően a rendőrök nagy erővel vonultak ki a helyszínre. Az ott lévő mentők már hiába próbálták meg újraéleszteni a rablás áldozatát, a fiatal lány olyan súlyos

sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen meghalt. A rendőrség nagy erővel kezdte meg a nyomozást, amelyhez a lakosság segítségét is kérték. A rendőrség az elkövető felkutatásához nagyon sok bejelentést kapott a lakoságtól, miután csütörtök délelőtt közreadták a gyanúsítottról készült képet és a személyleírást, a térfelügyelő kamerák adatai is nagyban segítettek a feltételezett tettes beazonosításában.

A gyilkossággal alaposan gyanúsítható 20 éves B. Péter elfogásáról csütörtök délután 13 óra körül intézkedtek. A sántosi férfi kihallgatása során teljes feltáró, beismerő vallomást tett. A rendőrség közlése szerint a gyanúsított a rablásból megszerzett pénzből új életet akart kezdeni. Zsákmánya 22 ezer forint volt.

A tragédia nemcsak a trafikosokat, hanem az egész magyar közvéleményt megrázta. A fiatal lányra csütörtök este a helyi Kossuth téren és a trafik előtt is gyertyagyújtással és virágokkal emlékeztek Kaposváron. A Magyar Dohány Kiskereskedők Egyesülete weboldalán mély együttérzését fejezte ki az elhunyt családjának, és arra kérte tagjait, hogy fekete szalag kihelyezésével emlékezzenek meg trafikostársukról. A gyilkosságról a helyi hírportálokra szerda este felkerült hírhez nagyon sokan hozzászóltak. A részvétnyilvánításokon túl sokan annak a véleményüknek adtak hangot, hogy a dohányboltok lesötétített portálja szinte kínálja a lehetőséget az erőszakos támadásra.

A SZABÁLYOZÁS FELÜLVIZSGÁLATÁT KÉRIK

Az esetet követően Kaposvár polgármestere, Szita Károly javaslattal fordult a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, amelyben arra kérte a szaktárcát, hogy a Nemzeti Dohányboltok esetében vizsgálja felül a szabályozást, és vegye ki azt a rendelkezést a törvényből, amely szerint a Nemzeti Dohányboltokban lévő dohánytermékek nem lehetnek láthatók az üzleten kívülről. „Egy ilyen rendelkezéssel sem lehet nem történni a tragédiát, de talán tehetünk azért, hogy a jövőben ne fordulhasson elő hasonló bűncselekmény” – fogalmazott közleményében.

A Magyar Dohány Kiskereskedők Egyesülete szerint újra kell gondolni a dohányboltok elsötétítését, mert a rugalmatlan szabály rendkívül magas biztonsági kockázatokat rejt. A Magyar Dohány Kiskereskedők Egyesülete, amely már korábban is jelezte aggályait a Nemzeti Dohányboltok fóliázásával kapcsolatban, megrendülten értesült az eseményről, és úgy véli, hogy a haláleset ismét ráirányítja a figyelmet arra, hogy újra kell gondolni a trafikok elsötétítésének kérdését. „A Nemzeti Dohányboltok tipikusan egyszemélyes üzletek, a bennük lévő árukészlet miatt pedig az átlagos kiskereskedelmi üzletknél gyakrabban válnak erőszakos és/vagy vagyon elleni bűncselekmények célpontjává. Ezt a tendenciát csak erősíti, hogy a legtöbb ilyen helyiség teljesen el van sötétítve, kívülről nem látható, hogy mi történik odabenn” – nyilatkozta Lengyel Antal, a Magyar Dohány Kiskereskedők Egyesületének elnöke. Az egyesület rámutat, a törvény nem kifejezetten a boltok elsötétítését kéri, hanem azt, hogy a dohánytermékek, illetve a vásárlás folyamata 18 éven aluliak számára ne legyen látható. Ez sok üzlet esetében a polcok, áruk átrendezésével teljesíthető feltétel, ám a legtöbb trafik kis alapterületű, ezért csak az elsötétítéssel érhetik el, hogy kívülről ne legyenek láthatók a kínált dohánytermékek. Lengyel Antal szerint az immár csaknem kétéves tapasztalatok alapján ezt a szigorú rendelkezést mindenképpen felül kell vizsgálni. „Azt szeretnénk, hogy minden, dohányboltban dolgozó

kolléga biztonságosan végezhesse a munkáját, és a mostanihoz hasonló eset a jövőben ne fordulhasson elő” – emelte ki az elnök.

ZÁRT HELYISÉG, BIZTONSÁGI RENDSZER, KÉSLELTETETT PÉNZKIADÁS

Az Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSZ) Kereskedelem-biztonsági Munkacsoportja, mely az üzletek bűncselekmények elleni védekezési lehetőségeivel is foglalkozik, a dohányboltok elleni sorozatos rablások visszaszorítása, az újabbak megelőzése érdekében áttekintette a védekezés lehetőségeit. Célja, hogy segítse a kereskedőket és a bűnüldöző szerveket a megelőzésben.

Bűnügyi szakemberek tapasztalata, hogy az elkövető a legtöbb esetben rablás előtt felméri a terepet, a kiszemelt célpontot, környezetét, mérlegeli a lehetséges „zsákmány” nagyságát, a megszerzés körülményeit, a várható ellenállás intenzitását, a lelepleződés lehetőségeit. Fel is készül rá, beszerzi a baseballsapkát, kapucnis pulóvert, sálát, kést, fegyvernek látszó tárgyat, minden olyan eszközt, mely segítségére lehet a rablásban.

Az OKSZ közleménye szerint a dohányboltok fóliázott kirakatai, bejárati ajtajai kiváló terepet kínálnak a rablásokra, mivel megakadályozzák, hogy az üzlet előtt elhaladók belássanak a helyiségbe. Így a rablásokhoz az egyik legkedvezőbb terep a dohánybolt, hiszen nem kell attól tartani, hogy az üzlet előtt véletlenül elhaladók szemtanúi lehetnek a bűncselekménynek, esetleg meg is akadályozhatják a rendőrség gyors értesítésével. A dohányboltok a betekintést megakadályozó lefóliázott kirakatokkal, ajtókkal „zavartalan” helyszínt kínálnak a bűnözőknek, meg is hosszabbítva a bűncselekmény elkövetésére kínálkozó időt. Ez a körülmény bűnügyi szakemberek szerint egyenesen „vonzóvá” teszi a dohányboltot a bűncselekmények elkövetésére.

A törvény nem a fóliázást írja elő, emlékeztet a szövetség, hanem azt, hogy a dohányboltba kívülről benézve ne lehessen látni a dohánytermékeket. A dohánybolt fogalmának meghatározásával: más üzlettől elkülönült olyan önálló üzlethelyiség, amelynek külső felületére tekintve dohánytermék nem látható, csak az üzlethelyiségbe belépve. Egyértelmű, hogy a betekintés lehetőségét zárja ki a törvény, a takarás eszközeit, módját már nem határozza meg a jogszabály, ennek alapján akár függöny is lehetne a kirakataban. Mindez azonban nem változtat azon, hogy a bűnözők számára egy eltakart helyszín igencsak csábító céltérp lehet, áll az OKSZ közleményében.

A szövetség szerint mindenképpen szükséges áttekinteni a trafikok védekezésének lehetőségeit, figyelemmel arra is, hogy a dohányboltok többsége alacsonyabb jövedelmezőségű egység, így a működési költségük nem bírja el például további alkalmazottak vagy vonórészek alkalmazását.

Az OKSZ szerint a megoldási lehetőségek közé tartozhatnak a következők is: több lehetőséget kínálni arra, hogy a dohányboltok – saját döntésük alapján – működhessenek nagy forgalmú helyeken, ahol több az esély az elkövetők lebukására. Saját

döntés alapján zárt helyiségből árusíthassanak dohányterméket, aminek során egy kiadóablakon keresztül adnák át a termékeket. A biztonsági riasztó-, kamerarendszerek legyenek beköthetők monitoringközpontba, amely riasztás esetén képes betekinteni és hangszórón keresztül akár be is szólni az üzletbe, egyértelművé téve az elkövetőnek, hogy lelepleződött. A késleltetett pénzkidást biztosító pénzkezelő eszközök is csökkenthetik a bűnelkövetés kockázatát, amikor készpénzt kivenni azonnal nem lehet, vagy az alkalmazott nem is férhet hozzá, de ez sem teljesen kockázatmentes megoldás.

Az OKSZ álláspontja szerint a legkézenfekvőbb és leggyorsabb megoldás jelenleg az, hogy a törvény megváltoztatásával lehetővé kell tenni a dohányboltoknak a kirakati, bejárati fóliák eltávolítását, különös tekintettel arra, hogy az alkalmazottak

körében óriási a feszültség, a félelem. A szövetség szerint meg kell változtatni így azt az előírást, hogy a dohányboltba kívülről ne lehessen belátni. Önmagában a fiatalkorúak védelme oldaláról a jogalkotás során helyesnek bizonyulhatott a dohánytermékeknek még a látványától is elzárni a gyermekeket, de a bűnügyi tapasztalatok ugyanakkor azt mutatják, ennek óriási a kockázata a bűnelkövetés oldaláról, hangsúlyozzák a közleményben.

SZÉLES KÖRBE ELTERJEDT, DE NEM KÖTELEZŐ MEGOLDÁS

Azon kötelezettséget, hogy a dohánytermék értékesítése a fiatalkorúak elől elzárt módon történjék, továbbá hogy ezen termék a fiatalkorúak részére ne legyen hozzáférhető, illetve az a dohánybolt külső felületére tekintve ne legyen látható, a 2012. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: Fdvtv.), 1. § (2) bekezdése és a 3. § 8. pontja tartalmazzák, emlékeztet közleményében az ND Nonprofit Zrt. Eszerint: „A dohánytermék-kiskereskedelem folytatásakor mindenkor arra kell törekedni, hogy dohánytermék értékesítése a fiatalkorúak elől elzárt módon történjék, illetve dohánytermék a fiatalkorúak számára ne legyen hozzáférhető. A dohánybolt törvényi fogalma értelmében a dohánybolt olyan nem mozgó (és részekre bontás nélkül nem is mozgatható), más üzlettől elkülönült önálló üzlethelyiség, amelynek külső felületére tekintve dohánytermék nem látható, csak az üzlethelyiségbe belépve.”

A hivatkozott rendelkezés a fiatalkorúak védelmét biztosítva szabályozza a beláthatóságot, azonban a szabályozásoknak megfelelő megvalósítás, illetve kivitelezés minden esetben az adott Nemzeti Dohánybolt egyedi területi adottságai, igényei alapján történik, hangsúlyozza az ND Nonprofit Zrt. A társaság működése során felhívja a dohánytermék-kiskereskedők figyelmét többek között az

Fdvtv. nevezett pontjának értelmezésére, amely szerint kizárólag a dohánytermékek láthatóságának korlátozása, nem pedig a Nemzeti Dohányboltokba történő általános belátás korlátozása szerepel törvényi előírásként. Tekintettel arra, hogy a Nemzeti Dohányboltok kiterjedt termékkör forgalmazására jogosultak, ezt az elvárást többek között az üzlethelyiség berendezésének megfelelő kialakításával, az egyes termékcsoportok átgondolt elhelyezésével, akár a kirakat elsötétítése nélkül is teljesíthetik.

Az ND Nonprofit Zrt. weboldalán közzétett Arculati kézikönyv többféle lehetőséget is illusztrál a Nemzeti Dohányboltok kialakítására. A Nemzeti Dohányboltok kirakatainak teljes fóliázása egy kétségtelenül széles körben alkalmazott, de nem kötelezően követendő megoldás a dohánytermék kiskereskedelmével összefüggő jogszabályok betartására, írja a közlemény.

165 TRAFIKBAN TALÁLTAK ÁTLÁTHATÓSÁGBELI RENDELLENESÉGET

Az ND Nonprofit Zrt. ellenőrzési tevékenysége a koncessziós szerződés rendelkezéseinek betartására irányul, amelybe a láthatóság nem tartozik bele, azonban vélhető jogszabálysértés észlelése esetén a zrt. kollégái a hatóságok által ellenőrzött szabályok betartására is felhívják a Nemzeti Dohányboltok figyelmét. Az ND Nonprofit Zrt. nem rendelkezik hatósági jogkörrel, ennél fogva a hatóságok által alkalmazott szankcionálásra sincs jogosultsága. Koncesszió-ellenőrzési munkatársaik által felvett jegyzőkönyvek nem tartalmaznak olyan kötelező érvényű utasítást a Nemzeti Dohányboltok, amelyek a kirakat fóliával történő bevonását írják elő, mindössze arra hívják fel a figyelmet, hogy a vonatkozó törvény előírásainak maradéktalanul teljesülniük kell. A zrt. kollégái az idei ellenőrzési periódusban közel 3500 Nemzeti Dohányboltot látogattak már meg, amelyek közül 165-nél tapasztaltak átláthatóságbeli rendellenességet. Ezekben az esetekben a hatóságok által alkalmazott szankciók elkerülése érdekében, tájékoztató jelleggel hívták fel a figyelmet a hiányosságokra. Az ND Nonprofit Zrt. tájékoztatása szerint számos olyan eset is előfordult, mikor az ellenőrzés során túlzott mértékű elsötétítést tapasztaltak, ezekben az esetekben a törvényi előírásokról pontos tájékoztatást adtak a dohánybolt működtetőjének.

Az ND Nonprofit Zrt. szerint a Nemzeti Dohányboltok a kiskereskedelmi egységek viszonylatában kontrollált és biztonságvédelmi szempontból jól felszerelt körülmények között működnek. Számos Nemzeti Dohánybolt megfigyelő kamerarendszereket, időzárás kasszarendszert működtet, továbbá napi többszöri pénzszállítási módot, pánikgombbekötést, járőrszolgálatot vesz igénybe. A Magyarországon üzemelő egyéb kiskereskedelmi egységek viszonylatában az tapasztalható, hogy biztonságvédelmi eszközöket illetően a Nemzeti Dohányboltok jobban felszerelték, hangsúlyozza a zrt.